

Internetconsultatie IAK

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

1. Wat is de aanleiding?

Uit de evaluatie van het passend onderwijsbeleid van 2014 tot 2019 is naar voren gekomen dat, alhoewel het merendeel van de leerlingen en ouders tevreden is met de geboden ondersteuning, een deel van de ouders en leerlingen ontevreden is. Dit is onder andere te wijten aan een gebrek aan informatie of onduidelijke informatie over passend onderwijs¹. Ouders en leerlingen hebben daarnaast niet altijd het gevoel als gelijkwaardig gesprekspartner te kunnen praten met school. In de beleidsnota 'Evaluatie en verbeteraanpak passend onderwijs'² zijn daarom maatregelen aangekondigd die erop gericht zijn de positie van ouders en leerlingen te verbeteren. De volgende drie maatregelen maken deel uit van dit wetsvoorstel:

- o Leerlingen krijgen hoorrecht rondom hun eigen ondersteuning.
- o Betere informatie in de schoolgids.
- o In elk samenwerkingsverband een steunpunt.

De Tweede Kamer heeft de motie-Van Meenen aangenomen waarin het kabinet wordt opgeroepen om het ondersteuningsaanbod van de school in de schoolgids op te nemen en het schoolondersteuningsprofiel (SOP) als aparte wettelijke verplichting voor scholen te schrappen.³ In de verbeteraanpak passend onderwijs, gepresenteerd in 2020, is aangekondigd dit ook te gaan doen.

In de begeleidende Kamerbrief bij de beleidsnota is aangekondigd dat samenwerkingsverbanden verplicht worden om onafhankelijke ouder- en jeugdinformatiepunten in te richten.⁴ Tijdens het commissiedebat passend onderwijs op 30 maart 2022 kondigde de minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs (MPVO) aan de wetsvoorstellen voor het hoorrecht, de ouder- en jeugdsteunpunten, en het SOP in de schoolgids te bundelen in één wetsvoorstel.

2. Wie zijn betrokken?

Dit wetsvoorstel is bedoeld voor leerlingen in het funderend onderwijs en hun ouders, en scholen (leraren, IB'ers, schoolleiders) en samenwerkingsverbanden. Vertegenwoordigingen van deze groepen zijn daarom bij dit wetsvoorstel betrokken middels gesprekken en/of deelname aan werkgroepen. In onderstaande tabel is een overzicht van de geraadpleegde raden, organisaties en vertegenwoordigingen.

PO-Raad
VO-Raad
LAKS
Leerling- en jongerenvertegenwoordigingen: LAKS, JongPIit en LBVSO
Defence for Children
Landelijke en regionale ouderorganisaties en belangenverenigingen zoals Ouders&Onderwijs, Balans, Boze Ouders etc.
Kinderombudsman
Lerarenorganisaties: AOB, CNV
LBBO

¹ Kamerstukken II, 2020/2021, 31497, nr. 371

² Ibid

³ Kamerstukken II 2017/18, 31497 nr. 267

⁴ Kamerstukken II, 2020/2021, 31497, nr. 371

Steunpunt Passend Onderwijs
Netwerk Leidinggevend Passend Onderwijs
Sectorraad Samenwerkingsverbanden voortgezet onderwijs

3. Wat is het probleem?

Het probleem is drieledig:

1. Leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben worden niet structureel gevraagd wat zij nodig denken te hebben aan extra ondersteuning op school en hoe die het beste vormgegeven kan worden. Hierdoor wordt hun perspectief niet of onvoldoende meegenomen bij het bepalen van het ontwikkelingsperspectief en de inzet van die extra ondersteuning. De ondersteuning sluit hierdoor niet altijd goed aan op de ondersteuningsbehoefte van de individuele leerling.
2. Er zijn nu reeds samenwerkingsverbanden die ouders (en soms ook leerlingen) informeren over passend onderwijs en soms ook ondersteunen, maar de mate van informatievoorziening en ondersteuning is afhankelijk van het samenwerkingsverband. Hierdoor zijn er verschillen in de mate waarin ouders (en leerlingen) geïnformeerd en ondersteund worden in eigen regio. Daarnaast is het in de huidige situatie geen expliciete taak van samenwerkingsverbanden om ouders zelf te informeren.
3. Het SOP omvat een beschrijving van de voorzieningen die zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven. Uit de evaluatie Passend Onderwijs is gebleken dat ouders (en leraren) niet weten dat er een SOP is. Daarnaast zijn schoolondersteuningsprofielen lang niet altijd makkelijk vindbaar, vergelijkbaar tussen scholen, of begrijpelijk voor ouders. Het is voor ouders en leerlingen daarom vaak moeilijk om erachter te komen wat scholen kunnen bieden aan extra ondersteuning. Dat maakt het vinden van een geschikte school lastig. Verder betekent de huidige praktijk dat het SOP veelal slechts één keer in de vier jaar wordt herzien. Ouders hebben om die reden op basis van het SOP geen actueel en correct beeld meer van de ondersteuningsmogelijkheden op de school. Dit heeft tot gevolg dat ouders een zoektocht moeten ondernemen om (informatie over) passend onderwijs voor hun kind te vinden. Scholen hebben namelijk wel informatie over de ondersteuning op de eigen school, maar geen informatie over ondersteuning op andere scholen in de regio. Samenwerkingsverbanden hebben deze informatie wel.

4. Wat is het doel?

Dit wetsvoorstel beoogt de positie van leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte en hun ouders, op een aantal onderdelen te versterken.

Drie achterliggende doelen zijn:

1. Door leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben altijd te betrekken bij het opstellen, evalueren en bijstellen van hun eigen ontwikkelingsperspectief (OPP), wordt beoogd de extra ondersteuning sneller en beter aan te doen sluiten op de behoefte van de leerling.
2. Dat alle ouders en leerlingen terechtkunnen bij het onafhankelijk werkende ouder- en jeugdsteunpunt van het samenwerkingsverband in de eigen regio voor informatie over en ondersteuning bij passend onderwijs. Ouders en leerlingen krijgen informatie die toegankelijk, begrijpelijk en toepasbaar is op hun specifieke situatie en informatie die geldt voor hun regio. Ze worden desgewenst ondersteund, zodat zij samen met de school en het samenwerkingsverband zo snel mogelijk een zo passend mogelijk onderwijsaanbod in de regio vinden.
3. Door het extra ondersteuningsaanbod in de schoolgids op te nemen wordt bereikt dat de informatie over de extra ondersteuningsmogelijkheden duidelijker, actueler en toegankelijker is voor ouders en leerlingen.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Er zijn reeds scholen waarbij het standaard is om leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben te betrekken. Dit wordt echter niet op lang niet alle plekken gedaan.

Er zijn reeds samenwerkingsverbanden die informatie bieden over en ondersteuning bij passend onderwijs. In deze samenwerkingsverbanden kunnen ouders, en soms ook leerlingen terecht voor informatie over en ondersteuning bij passend onderwijs. Dat niet bij alle samenwerkingsverbanden ouders en leerlingen terechtkunnen voor informatie over en ondersteuning bij passend onderwijs, wat naar voren is gekomen uit gesprekken met ouders, leerlingen en samenwerkingsverbanden, zorgt ervoor dat leerlingen in bepaalde regio's waarschijnlijk sneller passend onderwijs krijgen dan leerlingen in andere regio's. Dit is niet gewenst. Ouders en leerlingen moeten ongeacht regio informatie over passend onderwijs kunnen krijgen die toegankelijk, begrijpelijk, en toepasbaar is op hun situatie.

In de huidige wetgeving is het SOP een verplicht document dat voor scholen veelal als een administratieve last wordt ervaren. Daarnaast is het voor ouders en het onderwijspersoneel geen vindbaar en bruikbaar document; het huidige SOP dient daarom niet het beoogde doel. Met deze wetwijziging komt het SOP te vervallen, wat voor scholen een administratieve lastenverlichting oplevert. Het ondersteuningsaanbod wordt in plaats daarvan in de schoolgids opgenomen. Zo worden scholen gestimuleerd jaarlijks het gesprek aan te gaan over het extra ondersteuningsaanbod.

6. Wat is het beste instrument?

Hoorrecht

Het actief betrekken van leerlingen in de gesprekken en besluitvorming over ondersteuning moet structureel zijn geregeld. Leerlingen kunnen daar dan ook op terugvallen. Om dit te regelen, en willekeur te voorkomen, is een wettelijke verplichting nodig.

Ouder- en jeugdsteunpunten

Op dit moment is het afhankelijk van het samenwerkingsverband of zowel ouders als leerlingen worden geïnformeerd over en ondersteund bij passend onderwijs. Door wettelijk te verankeren dat alle samenwerkingsverbanden een onafhankelijk werkende ouder- en jeugdsteunpunt moeten hebben die ouders en leerlingen informeert over en ondersteunt bij passend onderwijs wordt vrijblijvendheid (alle samenwerkingsverbanden moeten dit hebben ingericht) voorkomen.

Extra ondersteuningsaanbod in de schoolgids

Het SOP is nu een wettelijk vastgelegd document. Het vereist een wetwijziging om het uit de wet te halen. Om de inhoud van de SOP niet verloren te laten gaan, wordt het ondersteuningsaanbod in de schoolgids geplaatst. De schoolgids is tevens een wettelijk vastgelegd document, waardoor dit ook een wetwijziging vereist. In de wet staat aan welke eisen de schoolgids moet voldoen, dit wordt een extra eis.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Dit wetsvoorstel vergroot het doenvermogen van leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte en hun ouders. Informatie die eerst onduidelijk en moeilijk te vinden was wordt makkelijk vindbaar en toegankelijker.

De verplichting van onafhankelijk werkende ouder- en jeugdsteunpunten vereist tijd en inzet voor het samenwerkingsverband. De samenwerkingsverbanden die reeds doen aan informatievoorziening richting en ondersteuning van ouders en leerlingen zullen waarschijnlijk minder hoeven te regelen dan samenwerkingsverbanden waarin de informatie- en ondersteuningsfunctie nog moet worden opgezet. Tijdens de opstartfase kunnen samenwerkingsverbanden hulp krijgen door een speciaal ingestelde vliegende brigade. Voor ouders en leerlingen zullen de voorgestelde wijzigingen ertoe leiden dat zij gemakkelijker informatie over en ondersteuning bij passend onderwijs vinden.

Hoorrecht leidt ertoe dat het onderwijspersoneel altijd het gesprek moet aangaan met de leerling met een extra ondersteuningsbehoefte over het ontwikkelingsperspectief. Voor scholen waarbij dit gesprek op dit

moment niet structureel plaatsvindt, vraagt dit extra tijd en inzet van zowel het onderwijspersoneel als leerling.

Het afschaffen van het SOP als formeel document leidt tot een verlichting van de administratieve lasten van de school. Daartegenover staat dat het extra ondersteuningsaanbod in jaarlijks in de schoolgids geplaatst moet worden, waardoor elk jaar wordt nagegaan of het ondersteuningsaanbod nog voldoende actueel is weergegeven. Het jaarlijks vaststellen hoeft niet per definitie een uitgebreide herziening te betekenen. De drie geledingen van de MR behouden hun adviesrecht op dit onderwerp.